

Sygn. akt III AUa 1975/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Pietrzak SSA Marek Żurecki
Protokolant	Elżbieta Szewczyk

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2019 r. w Katowicach

sprawy z odwołania (...) Sp. z o.o. w C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

przy udziale zainteresowanych D. W.

o ustalenie podstawy wymiaru składek

na skutek apelacji odwołującej (...) Sp. z o.o. w C.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Częstochowie z dnia 10 lipca 2018 r. sygn. akt IV U 575/17

1. **oddala apelację,**

2. **zasądza od (...) Sp. z o.o. w C. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

/-/SSA J.Pietrzak /-/SSA M.Procek /-/SSA M.Żurecki
Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1975/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 marca 2017 roku organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. stwierdził, że D. W. jako pracownik u płatnika składek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 6 listopada 2015 roku

do 28 stycznia 2017 roku oraz w okresie od 1 stycznia 2017 roku do 28 stycznia 2017 roku podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniom chorobowemu jako zleceniobiorca.

W uzasadnieniu przedstawionej decyzji organ rentowy wskazał, iż w związku z wnioskiem w sprawie wypłaty zasiłku chorobowego dla D. W., organ rentowy dokonał weryfikacji okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym przez w/w ubezpieczonego z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Na podstawie druków zgłoszenia do ubezpieczeń zaewidencjonowanych na koncie zainteresowanego ustalił, iż został on zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i do ubezpieczenia zdrowotnego w charakterze pracownika przez pracodawcę (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w okresie od 6 listopada 2015 roku do 28 stycznia 2017 roku oraz w okresie od 2 listopada 2015 roku do 31 grudnia 2016 roku przez pracodawcę (...) S.A.

Wyrokiem z dnia 10 lipca 2018 roku Sąd Okręgowy w Częstochowie oddalił odwołanie spółki (...) od przedstawionej wyżej decyzji organu rentowego z dnia 20 marca 2017 roku.

Sąd Okręgowy ustalił, iż w dniu 2 marca 2006 roku pomiędzy (...) S.A. z siedzibą w N. (zleceniodawca), a (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji w C. (zleceniobiorca) zawarto umowę o świadczenie usług. Przedmiotem umowy było świadczenie usług przez zleceniobiorcę na rzecz zleceniodawcy polegających na wykonywaniu czynności związanych z obsługą linii technologicznych do produkcji szkła zespolonego. Miejszem świadczenia usług ustalono zakład zleceniodawcy. Zleceniobiorca zobowiązany był do wyznaczenia koordynatora odpowiedzialnego za kontakt ze zleceniodawcą. Zleceniodawca zobowiązywał się do niezwłocznego udzielania personelowi zleceniobiorcy wszystkich informacji niezbędnych do właściwego wykonania umowy. Zleceniodawca zobowiązywał się również do udostępnienia zleceniobiorcy w niezbędnym zakresie, odpowiednich powierzchni roboczych i socjalno-sanitarnych oraz w pełni sprawnych narzędzi i maszyn, w celu zapewnienia prawidłowego wykonania usługi, a także przekazania wszelkich wiadomości i dokumentów, które są potrzebne do pewnego i odpowiedniego wykonania zlecenia. Zleceniodawca zobowiązywał się ponadto do zapewnienia odpowiedniej, zgodnej ze specyfikacją danego zakresu usług umowy odzieży roboczej osobom, skierowanym do realizacji usług przez zleceniobiorcę. Zleceniodawca miał z jednodniowym wyprzedzeniem przedstawiać zleceniobiorcy zapotrzebowanie na świadczenie usług z wyszczególnieniem stanowisk do obsługi przez zleceniobiorcę. Umowa została zawarta na czas nieokreślony.

Zainteresowany D. W. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w (...) S.A. w okresie od 2 listopada 2015 roku do 31 grudnia 2016 roku. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w celu realizacji umowy łączącej ją z (...) S.A. zawierała z pracownikami tej spółki umowy zlecenia. Umowę taką zawarła m.in. w dniu 6 listopada 2015 roku z zainteresowanym. Przedmiotem umowy było świadczenie przez zleceniobiorcę (zainteresowanego) na rzecz zleceniodawcy (...) Polska) usług polegających na obsłudze linii produkcyjnych, przy czym usługi te miały być świadczone na rzecz osób trzecich w ich zakładach produkcyjnych. Zleceniobiorca w wykonaniu swoich obowiązków miał być samodzielny i nie podlegać kierownictwu zleceniodawcy. Zleceniobiorca miał wykonywać obowiązki wynikające z umowy w miejscu i na stanowisku wskazanym przez zleceniodawcę. Jednocześnie zleceniobiorca oświadczał, iż posiada umowę o pracę u osoby trzeciej. Umowa została zawarta na czas nieokreślony. Zleceniobiorca oświadczył jednocześnie, że umowę zawiera z własnej woli, a jego decyzja nie wynika z jakiegokolwiek zależności w stosunku do zleceniodawcy lub innego podmiotu. Zleceniobiorca o istniejących problemach, trudnościach lub przeszkodach w

wykonaniu zlecenia miał informować na bieżąco koordynatora działającego w imieniu zleceniodawcy, jak również wskazanego przez zleceniodawcę przedstawiciela zakładu pracy.

Realizacja umów zlecenia zawartych z pracownikami spółki (...) odbywała się w weekendy w zależności od potrzeb. Przed każdym weekendem był uzgadniany rodzaj wykonywanych usług i od tego zależał czas pracy. Z uwagi na ryzyko związane z wykonywaniem specjalistycznej produkcji pracownicy/zleceniobiorcy zasadniczo wykonywali ten sam rodzaj pracy dla spółek (...). Praca wykonywana była na terenie zakładu (...). W weekendy wykonywano takie same produkty i czynności jak wykonywano dla spółki (...) w tygodniu, a produkcja wykonywana w weekendy na podstawie umów zlecenia zawartych przez odwołującą spółkę odbywała się na rzecz spółki (...). Zainteresowany zleceniobiorca w związku z wykonywaniem umów zlecenia został przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z kodem pracowniczym (0110).

W zaskarżonej decyzji z dnia 20 marca 2017 roku organ rentowy stwierdził, że D. W. jako pracownik u płatnika składek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 6 listopada 2015 roku do 28 stycznia 2017 roku oraz w okresie od 1 stycznia 2017 roku do 28 stycznia 2017 roku podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczonemu chorobowemu jako zleceniobiorca. W motywach zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazał, iż analiza dokumentów zgłoszeniowych zaewidencjonowanych na koncie (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jako płatnika wskazuje, że do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego w charakterze pracowników zgłaszani są zleceniobiorcy z tytułu zawartych umów zlecenia, w ramach których wykonywali lub wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy. Z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 roku, sygn. akt II UZP 6/09 oraz obowiązujących przepisów ustawy systemie ubezpieczeń społecznych wynika, że pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z innym podmiotem, jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne za tę osobę. W konsekwencji pracodawca, a więc podmiot, na rzecz którego wykonywana jest praca w ramach umowy cywilnoprawnej jest zobowiązany do rozliczania i opłacania należnych składek za wymienione osoby, tak jak za osoby wykonujące pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z własnym pracodawcą. Organ rentowy wskazał, iż o nieprawidłowościach w przyjętym przez Spółkę sposobie zgłaszania do ubezpieczeń, rozliczenia składek za zleceniobiorców zgłoszonych do ubezpieczeń w charakterze pracowników informował kilkakrotnie płatnika składek (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Faktem jest, iż (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jako płatnik składek w dalszym ciągu dokonuje zgłoszeń do ubezpieczeń w charakterze pracowników, osób z którymi zawarte zostały umowy zlecenia. Odwołanie od powyższej decyzji złożyła (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w C. wnosząc o uchylenie zaskarżonej decyzji i umorzenia postępowania jako bezprzedmiotowego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonej decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu. Odwołujący zarzucał: naruszenie przepisów prawa materialnego, a to treści art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 i 2a, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1, art. 36 ust. 1, 2, 4 i 11, art. 38 ust. 1 i 2, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych; naruszenie przepisów Konstytucji, w szczególności art. 7 i 51 Konstytucji oraz przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, poprzez żądanie ZUS w kwestii wydania dokumentów; naruszenie przepisów art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 roku o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, poprzez naruszenie tajemnicy przedsiębiorstwa.

W uzasadnieniu, odwołując się do treści art. 8 ust. 2a i art. 4 ust. 2a podnosił, iż (...) Polska jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne od zawartych umów zlecenia bowiem jest jednostką organizacyjną, która pozostaje z osobami fizycznymi w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tych osób ubezpieczeniami społecznymi dlatego,

że świadcząc usługi na podstawie umowy zlecenia zawartej z (...) Polska, de facto wykonuje je na rzecz swojego pracodawcy. Ustawa tworzy fikcję dla potrzeb składek ubezpieczeniowych, że Zleceniobiorca jest pracownikiem swojego zleceniodawcy. Twierdzenie, że zleceniobiorca jest w tym przypadku traktowany jak pracownik swojego pracodawcy jest nie tylko sprzeczne z wykładnią literalną, funkcjonalną, systemową, ale również z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Argumentował, iż każdy podmiot, który ma pełnić funkcję płatnika składek powinien zostać wyposażony przez ustawodawcę w narzędzia pozwalające mu w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami uzyskać wiedzę niezbędną do tego, aby objąć osoby, wobec których jest płatnikiem składek tym obowiązkiem. Tymczasem system prawa nie przewiduje w tym przypadku legalnych źródeł pozyskiwania takiej wiedzy. Brak jest obowiązku bieżącego informowania o zawieranych umowach cywilnoprawnych w czasie trwania zatrudnienia. Innych danych pracodawca może żądać jeśli obowiązek ich podania wynika z odrębnych przepisów i chodzi tu wyłącznie o dane osobowe. Przyjęcie interpretacji, którą przyjął ZUS wymagałoby przekonstruowania całego systemu prawa, aby umożliwić pozyskiwanie wiedzy o podstawie wymiaru składki, czego obecny system prawa nie przewiduje. Podnosił również, że ustawa wyraźnie zastrzegła, że żądane dokumenty muszą być związane z zakresem kontroli przeprowadzanej przez ZUS, a ta dotyczy w przedmiotowej sprawie cywilnoprawnego stosunku zlecenia pomiędzy (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, a spółką (...) S.A., na rzecz której świadczone są usługi, natomiast nie dotyczy wewnętrznych stosunków pomiędzy Zleceniodawcą (płatnikiem składek) a osobami które świadczą bezpośrednio usługi na rzecz zleceniobiorcy ((...) S.A.). Ponadto bezzasadne żądania ZUS w kwestii wydania dokumentów, stanowią w konsekwencji naruszenie art. 7 i 51 Konstytucji RP, bowiem również ZUS, mimo iż występuje jako administrator danych oraz organ administracji publicznej upoważniony do kontroli przedsiębiorców, jest obowiązany do działania na podstawie i w granicach prawa (art. 7 Konstytucji). W związku z tym żądanie przedstawienia dokumentów związanych z ubezpieczeniami społecznymi określone w ustawie za okres objęty niniejszą decyzją, nie znajduje żadnej podstawy prawnej w ramach kontroli stosunku istniejącego pomiędzy spółką (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, a (...) S.A. Co więcej, zgodnie z art. 51 Konstytucji ust. 1 i 2, nikt nie może być obowiązany inaczej, niż na podstawie ustawy, do ujawniania informacji dotyczących jego osoby. Władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach, niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym.

(...) S.A. w N. S., zawiadomiona o toczącym się postępowaniu w trybie art. 477¹¹ § 2 k.p.c., nie przystąpiła do sprawy.

W ocenie Sądu Okręgowego, zaskarżona decyzja znajduje oparcie w treści art. 8 ust. 2a w zw. z art. 4 pkt 2a ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015r., poz. 121 ze zm. - dalej jako ustawa systemowa).

Zadaniem tegoż Sądu, przepis art. 18 ust. 1a ustawy systemowej, ustanawia swoistego rodzaju legitymację dla pracodawcy, tj. uprawnienie do żądania danych potrzebnych do prawidłowego wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, ponieważ prawidłowe i terminowe naliczanie składek jest obowiązkiem ustawowym pracodawcy - płatnika składek. Zgodnie bowiem z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, za pracownika, uważa się oprócz osób pracujących na podstawie umowy o pracę, także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarły z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Rozszerzenie pojęcia pracownika dotyczy więc sytuacji, gdy pracę na podstawie jednej z wyżej opisanych umów wykonuje osoba, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika, w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jest to,

że będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą, jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą. Konsekwencją zaś wykonywania pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowanie ich, dla celów ubezpieczeń społecznych, jak świadczenia pracy w ramach klasycznego stosunku pracy. Sąd Okręgowy podważał się na stanowisko przedstawione przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 maja 2014 roku (II UK 445/13), wskazując, iż umowy cywilnoprawne wymienione w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej nie stanowią samodzielnych tytułów obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym pracownika. W takiej sytuacji, nie dochodzi również do zbiegu tytułów ubezpieczenia społecznego w rozumieniu art. 9 tej ustawy. Norma art. 8 ust. 2a - poza wykreowaniem szerokiego pojęcia „pracownika” - stworzyła szeroką definicję pracowniczego tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych. Tytułem tym jest łączący pracodawcę z pracownikiem stosunek pracy oraz dodatkowo umowa cywilnoprawna zawarta przez pracownika z pracodawcą lub zawarta z osobą trzecią, ale wykonywana na rzecz pracodawcy. Określone hipotezą normy art. 8 ust. 2a obejmuje dwie sytuacje faktyczne, w jakich może się znaleźć osoba, do której przepis ten jest adresowany (pracownik wykonujący pracę na podstawie wymienionych umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą oraz umów cywilnoprawnych zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca jest świadczona na rzecz pracodawcy) mają równorzędny charakter z punktu widzenia skutków opisanych dyspozycją omawianej normy prawnej. Konsekwencje prawne na gruncie ustawy systemowej, wynikające z realizacji takich umów, muszą być takie same, co oznacza, że dla celów ubezpieczeń społecznych zarówno wykonywanie pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak jak świadczenie pracy w ramach klasycznego stosunku pracy łączącego jedynie pracownika z pracodawcą.

Sąd Okręgowy podkreślił przy tym, iż nie jest sporne, że zainteresowany w ramach zawartej z odwołującą Spółką umowy zlecenia wykonywał pracę na rzecz swojego pracodawcy, tj. spółki (...). Wykonywanie pracy na terenie zakładów produkcyjnych (...) wynika z samej umowy z dnia 2 marca 2006 roku zawartej między spółkami. Z pisma odwołującej Spółki z dnia 24 lutego 2017 roku kierowanego do oddziału ZUS wynika, że zainteresowany wykonywał pracę w miejscu prowadzenia działalności przez macierzystego pracodawcę. Powyższe wynika także z przesłuchań dokonanych przez ZUS w toku kontroli, w tym koordynatora A. M. (k. 15825 akt kontroli), który przyznał, że praca w ramach zawartych umów zlecenia wykonywana była w weekendy. Dodał także, iż nie spotkał się z takim przypadkiem, aby zleceniobiorcą nie była osoba zatrudniona w (...) S.A.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy uznał, że zainteresowany w związku z realizacją umowy zawartej z odwołującą Spółką, co odbywało się na rzecz pracodawcy (...)G., na gruncie ubezpieczeń społecznych musi być traktowany jako pracownik tej ostatniej Spółki.

Jednocześnie Sąd ten podniósł, że zagadnieniem dotyczącym trudności w pozyskiwaniu przez pracodawcę wiedzy o wysokości przychodu pracownika z tytułu umowy cywilnoprawnej zawartej z osobą trzecią dla ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne zajmował się Sąd Najwyższy w wyroku z 18 października 2011 roku (II UK 22/11). Odwołując się do uzasadnienia uchwały z dnia 2 września 2009 roku (II UZP 6/09) Sąd Najwyższy podkreślał, że skoro stosownie do art. 18 ust. 1a ustawy systemowej przychód z tytułu umowy o pracę (także zawartej z osobą trzecią) jedynie „uwzględnia się” w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy, to pracodawca może dokonać potrącenia ze środków pracownika uzyskanych u niego. Zdaniem Sądu Najwyższego nieuzasadnione są wątpliwości w kwestii możliwości naruszenia przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (jednolity tekst: Dz. U. z 2002 roku nr 101, poz. 926 ze zm.), art. 51 ust. 1 Konstytucji RP czy przepisów art. 23 i 24 k.c. traktujących o obrazie dóbr osobistych wskutek zasięgnięcia przez pracodawcę informacji o przychodach uzyskiwanych przez pracownika w okolicznościach określonych przepisem art. 8 ust. 2a u.s.u.s. Uzasadnienie wyroku zawiera szczegółowy wywód Sądu Najwyższego

w tym zakresie z przytoczeniem szeregu orzeczeń tego Sądu oraz fragmentów ich uzasadnień. W konkluzji Sąd Najwyższy wskazał, że z przytoczonych fragmentów uzasadnień cytowanych orzeczeń jednoznacznie wynika, że nie można kwalifikować jako naruszenia konstytucyjnych gwarancji w zakresie ochrony danych osobowych oraz obrazy dóbr osobistych w sytuacji zasięgnięcia wiedzy o przychodach pracownika dla realizacji ustawowych obowiązków podmiotu zwracającego się o takie informacje (w tym przypadku - obowiązków płatnika składek, określonych w przepisach ustawy systemowej). Zdaniem Sądu Najwyższego, pracodawca ma prawo domagania się tego rodzaju informacji przede wszystkim od samego pracownika w ramach trójstronnego stosunku ubezpieczeń społecznych łączącego ubezpieczonego, płatnika składek oraz organ rentowy. Funkcjonowanie tego stosunku wiąże się między innymi ze spełnieniem przez płatnika nałożonych nań przez ustawodawcę zadań w zakresie obliczania i opłacania składek na obowiązkowe ubezpieczenia pracownika, także pracownika, o jakim mowa w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

W oparciu o powyższe Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd ten orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 4 k.p.c. w związku z § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 265 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym sprzed zmiany z dnia 13 października 2017 roku.

W apelacji od zaprezentowanego rozstrzygnięcia (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zarzuciła Sądowi pierwszej instancji:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 8 ust. 2a w zw. z art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez ich niewłaściwą wykładnię, prowadzącą do przyjęcia, że płatnikiem składek jest macierzysty pracodawca pracownika wykonującego na zlecenie podmiotu trzeciego pracę na rzecz tego pracodawcy, w sytuacji, gdy prawidłowa interpretacja wyżej wymienionych przepisów prowadzi do wniosku, że płatnikiem składek w tej sytuacji powinien być zleceniodawca;

2. naruszenie przepisu prawa materialnego, a to art. 18 ust. 1a ustawy systemowej, poprzez jego niewłaściwą wykładnię, tj. poprzez przyjęcie, że z przepis ten statuuje legitymacją dla pracodawcy do żądania od pracownika informacji m.in. o umowach zlecenia zawartych przez tego pracownika z podmiotami trzecimi, w sytuacji, gdy z przepisu tego wnioski takie nie wynikają nawet w sposób pośredni;

3. naruszenie przepisów Konstytucji, a to:

- art. 2 Konstytucji i zawartej w nim zasadą demokratycznego państwa prawnego, w tym zasady prawidłowej legislacji, zasadą spójności i pewności prawa;

- art. 51 ust. 1 Konstytucji i zawartej w nim zasadą ochrony danych osobowych, zgodnie z którą nikt nie może być obowiązany inaczej, niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby;

- art. 64 ust. 3 Konstytucji i zawartej w nim zasady ochrony prawa własności i możliwości ograniczania jej jedynie w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności;

- art. 217 w zw. z art. 84 Konstytucji, które stanowią, iż każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków określonych w ustawie, a nakładanie podatków, innych danin publicznych, określanie podmiotów, przedmiotów opodatkowania i stawek podatkowych, a także zasad przyznawania ulg i umorzeń oraz kategorii podmiotów zwolnionych od podatków następuje w drodze ustawy; zatem uprawnienie do normowania danin publicznych i podmiotów opodatkowania przysługuje wyłącznie władzy ustawodawczej;

- art. 22 Konstytucji, który statuuje zasadę swobody działalności gospodarczej i możliwości jej ograniczania jedynie w formie ustawy.

W oparciu o przedstawione zarzuty, skarżąca Spółka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego i stwierdzenie, że D. W. jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu, a także o zwrot kosztów procesu.

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji oraz o zwrot kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji, jako własne uznał, że apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Podkreślenia wymaga, iż Sąd pierwszej instancji trafnie skonstatował, iż relacja w jakiej wystąpił ubezpieczony (zatrudniony na podstawie umowy o pracę w (...) S.A.), wykonujący na zlecenie (...) Sp. z o.o. usługi polegające na obsłudze linii produkcyjnych w spółce (...) SA., odpowiada hipotezie normy art. 8 ust. 2a cyt. ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którą za pracownika w rozumieniu ustawy uważa się m.in. osobę wykonującą pracę na podstawie umowy zlecenia, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Podnieść przy tym należy, że norma art. 8 ust. 2a ustawy systemowej wykreowała nie tylko szerokie pojęcie „pracownika”, ale także szeroką definicję pracowniczego tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, łącząc obowiązek podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom jako pracownika z aktywnością pracownika

w ramach stosunku pracy oraz dodatkowo w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej przez pracownika z pracodawcą lub z osobą trzecią, ale wykonywaną na rzecz pracodawcy.

Tym samym, umowy cywilnoprawne wymienione w powołanej regulacji nie stanowią samodzielnych tytułów obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym

i ubezpieczeniu zdrowotnemu pracownika (por. wyrok Sądu Najwyższego z 18 października 2011 roku, III UK 22/11).

Nie budzi wątpliwości fakt, iż - jak wymaga tego przepis art. 8

ust. 2a ustawy systemowej - w ramach zawartych przez ubezpieczonego (zainteresowanego) spornych umów zlecenia wykonywał on pracę nie tylko na rzecz zleceniobiorcy, ale także

na rzecz pracodawcy. Przez wykonywanie pracy na czyjąś rzecz należy bowiem rozumieć jej świadczenie w czyimś interesie. Pomimo formalnego wyodrębnienia obydwu Spółek, jako odrębnych podmiotów prawa gospodarczego, nie sposób przyjąć, by działania podejmowane w interesie zleceniobiorcy nie były jednocześnie podejmowane w interesie zainteresowanego pracodawcy.

Odnosząc się zaś do przytoczonej przez apelującą Spółkę argumentacji, wskazać trzeba, iż zasady podlegania określonego rodzajowi ubezpieczeń społecznych wynikają

z przepisów o charakterze bezwzględnie obowiązującym, kreujących stosunek prawny ubezpieczenia społecznego z mocy samego prawa i według stanu prawnego z chwili powstania obowiązku ubezpieczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego

1999 roku, sygn. akt II UKN 461/98). Obowiązek ubezpieczenia oznacza, że osoba, której cechy, jako podmiotu ubezpieczenia społecznego, zostały określone przez ustawę, zostaje objęta ubezpieczeniem i staje się stroną stosunku ubezpieczenia społecznego, niezależnie

od swej woli, na mocy ustawy. W wyroku z dnia 23 maja 2014 roku (II UK 445/13)

Sąd Najwyższy, podsumowując dotychczasowe stanowisko w sprawie wykładni powyższego przepisu, wskazał między innymi, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza

sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy wykonywania pracy na podstawie jednej z wymienionych w nim umów prawa cywilnego przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, a także wykonywania pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która wymienioną umowę zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika, w rozumieniu ustawy systemowej jest to, że - będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z określonym pracodawcą - jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej. Celem takiej regulacji - posługującej się schematem fikcji prawnej - było powiązanie skutków ubezpieczeniowych z faktem korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych zawieranych z własnymi pracownikami. W realiach niniejszego sporu, według Sądu Apelacyjnego, na użytek niniejszej sprawy wystarcza stwierdzenie, że zastosowany w treści przepisu zwrot: „wykonuje pracę na rzecz pracodawcy” oznacza, iż praca ta wykonywana jest w przebiegu realizacji stosunku prawnego łączącego owego pracodawcę z podmiotem będącym - dla wymienionych pracowników - zleceniodawcą lub zamawiającym dzieło.

Odnosząc się do zarzutów apelacji płatnika składek, wskazać należy na regulację aksjologiczną, ujętą w treści norm Konstytucji RP. Po pierwsze, zwrócić należy uwagę, iż określona w treści art. 22 Konstytucji RP zasada swobody działalności gospodarczej, musi być odczytywana łącznie z normą odwołującą się do solidarności i ważnego interesu publicznego (art. 20 Konstytucji RP). Po drugie, normy konstytucyjne zawierają gwarancje prawa do zabezpieczenia społecznego (art. 67 Konstytucji RP). I wreszcie - po trzecie, przepis art. 84 Konstytucji RP wyznacza obowiązek ponoszenia ciężarów składowych.

W kontekście tego przepisu, składki na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Fundusz Pracy, są świadczeniami pieniężnymi o charakterze publicznoprawnym. Składki te są zatem świadczeniami bezzwrotnymi, przymusowymi i nieodpłatnymi, co oznacza - zgodnie z zasadą automatyzmu ubezpieczeniowego - iż stosunek ubezpieczenia społecznego powstaje automatycznie z chwilą nawiązania stosunku prawnego rodzącego obowiązek ubezpieczeniowy (por. T. Zieliński, Ubezpieczenia społeczne pracowników. Zarys systemu prawnego - część ogólna, Warszawa - Kraków, 1994). Emanacją tej zasady jest regulacja przyjęta w treści art. 46 ustawy systemowej, nakładająca na płatnika składek szereg obowiązków związanych z obliczaniem, potrącaniem, rozliczaniem i opłacaniem składek za każdy miesiąc kalendarzowy, według zasad wynikających z przepisów tej ustawy. Opisany wyżej obowiązek ma bezwzględny charakter, co oznacza, iż jeżeli przy poborze składek na ubezpieczenie społeczne dojdzie

do naruszenia obowiązujących przepisów także przez organ dokonujący takiego poboru, to organ ten nie ma podstaw prawnych do stosowania jakichkolwiek ulg z tego tytułu w stosunku do płatnika składek. Jednocześnie należy wskazać, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 sierpnia 2008 roku (II BU 42/07) słusznie stwierdził, że podmioty zobowiązane do opłacania składek na ubezpieczenia zdrowotne powinny bez uprzedniego wezwania i bez potrzeby wydawania decyzji, opłacać i rozliczać składki na to ubezpieczenie za każdy miesiąc kalendarzowy w trybie i na zasadach oraz w terminie przewidzianym dla składek na ubezpieczenia społeczne.

Natomiast, na podstawie przepisów art. 86 - 97 ustawy systemowej, realizacja tego obowiązku podlega kontroli przeprowadzanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Podkreślenia wymaga przy tym, iż - zgodnie z normą art. 91 ust. 5 ustawy systemowej - protokół pokontrolny stanowi podstawę do wydania - tak jak w niniejszej sprawie - decyzji o wymiarze składek oraz ich poborze.

Konkludując Sąd drugiej instancji, na mocy art. 385 k.p.c. orzekł, jak w punkcie 1 wyroku. O kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym Sąd ten rozstrzygnął na zasadzie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 i § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawych, jak w punkcie 2 wyroku.

/-/SSA J.Pietrzak /-/SSA M.Procek /-/SSA M.Żurecki

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR